

LA GRAN INDUSTRIA

Y LA

PETITA INDUSTRIA

El carácter predominant del sige que dintre poch va á terminar, no es altre que 'l gran desenrotllo industrial, manifestat principalment en aquests últims quaranta anys.

Els prodigiosos invents científichs han tingut com aplicació práctica 'l progrés de la industria. Y aquest, al verificarse en una época en la que 'l predomini del individualisme es tant marcat, ha vingut á demostrar que la complerta independencia individual no pot ser el *desideratum*, l' ideal que la humanitat persegueix en sa contínua evolució: perque la gran cantitat de benestar produhida per la aplicació á la industria de las conquestas científicas, no ha arribat per igual á tots els països, ni dintre de un mateix país á tots els individuos.

Las grans capitals de las nacions més avançadas, poden disfrutar de tots els beneficis de la civilisació en tots los ordres de la activitat humana, mentres que 'ls pobles rurals apenas n' arrivan á tenir coneixement; y en las mateixas ciutats hi ha individuos que no poden disfrutar de tots els beneficis que tenen á la vista.

Vingué 'l desenrrotllo industrial, quan eran tingudas per articles de fé, las máximas dels se dicente economistas: *laissez faire, laissez passer*; deixeu que lliurement se manifesten las iniciativas individuals, que del lliure obrar de cada un en surtirà 'l ordre moral, com de la lliure expansió de las forsas naturals en surt 'l ordre material: per quina rahó, succehí lo que no podía menos que succehir; lo que passa en la vida purament material á la que s' equi-

para la vida humana: en la mar els peixos grossos se menjan als petits; en terra 'l llop devora l' anyell; en la industria las grans fàbricas s' han engolitá las petitas. Y entre 'ls mateixos grans industrials, s' han format sindicats y altres associacions que no tenen altre fi que la aglomeració de capitals, al objecte de matar tota competencia, fent desaparéixer als que no poden resistir l' atach dels més forts.

Aquests sindicats restringeixen de una manera extraordinaria las iniciativas individuals, perque 'ls industrials que d' ells forman part, no tots hi han entrat ab voluntat conscientment determinada, sino pera no sofrir la sort dels que no s' han volgut sindicar. Entre la llibertat que porta la mort, y la sumisió á determinadas restriccions que porta la fortuna, han obtat per lo últim. Vegis, donchs, com las màximas d' aquells economistas que havían de portar ab la plena llibertat 'l ordre social, no 'ns han conduhit á altra cosa qu' al triomf dels més forts.

Tal volta aixó es convenient al progrés de la humanitat: pero sembla contrari á la justícia, que 'l Estat proteigeixi á un débil de fors físicas, contra un homenás que l' ataqüi tenint la guardia civil y altres instituts pera evitar entre otras cosas els atachs dels forts, ó dels més desanimats, y no puga protegir á un obrer, ó á un petit industrial, que en la lluita per la vida, han perdut la seva fortuna fenint que prosternar-se devant del gran industrial, y demanarli un jornal pera salvarse de la miseria.

No obstant, y per aixó he dit sembla contrari, sense afirmar que ho siga, un verdader punt de comparació no hi es. Pera la seguretat personal convé un cos de vigilancia, perque 'ls atachs solen ser momentanis; y si s' entaula

lluya, es una lluya de moment: per lo que es necessari que 'l vehí pacífich que 's veu atacat, tinga la confiansa en rebre socors; y 'l que ataca siga ó no siga criminal te de tenir el temor de la guardia civil ó dels municipals ó vigilants. Es dir que en aquest cas el que es ataca, si no conta ab prous forsas, necessita l' auxili casual d' algún vehí ó 'l del Estat.

En la vida econòmica, 'l débil te temps sempre de prevenirse contra l' atach del fort, per quant l' atach no va directe á n' ell; no 's tracta de una batalla campal: se tracta de un bloqueig. Si la lluya es entre 'ls trevalladors y 'ls fabricants, aquests, els forts, tenen que viures per resistir; y confian en que 'l débil se rendirà per fam. Si una determinada indústria se troba en son període de transformació, predominan en ella les petites fàbricas; pero comensantse ja á veure 'l fum de las altas xemeneyas de algún qu' altre edifici, la lluya es entre 'l petit y 'l gran industrial. Aquest últim, el fort, pot comprar la primera materia en més gran cantitat, y per lo tant obtenirla més barato; te viatjants que van de un punt al altre estudiant las necessitats del consum, y sab així la manera de satisferlas; y venent directament al consumidor, fa millor negoci. El petit fabricant, com sols pot comprar la primera materia en petites cantitats, es igual que si las comprés al detall, y per lo tant la paga més que 'l fort que compra á 'l en gros; y com al vendre sos productes els ha de vendre á un intermediari, ha de fer un lloch á 'l aquest per que hi fassi 'l seu negoci. D' aquesta manera la gran indústria 's va extenent, y 'ls productes que abans feyan cent fàbricas, després els fa sols una; essentne la consecuencia necessaria que 'l débil, ó siga 'l petit fabricant, se troba bloquejat; ab dificultat de trobar primera materia, y ab dificultat de vendre 'ls productes; no té més remey que convertir-se en jornaler, y posarse á las ordres d' algúns de sos sitiadors.

Quan aixó passa en un mateix país, el mal no es tant gran, com quau en un país sols hi ha la petita indústria, y es á 'l extranger ahont radican las grans fàbricas. A las horas el país perjudicat sol demanar el remey que veu més á la ma: la protecció aranzelaria, la intervenció de las aduanas, siga ab drets de importació ó d' exportació, segóns las circumstancies. Y es que aquí á Espanya tenim exagerat el temperament de la rassa llatina. Massa individualistes pera sometrens á las restriccions de la lliure associació en el terreno industrial, y faltats d' energia y medis pera fer efectivas las

iniciativas individuals, no veyem altre remey que demanar l' ajuda del Estat. Si 's tracta de una indústria que té 'l consum á Espanya, y la extrangera vol fer la competència, vingan desseguida crescuts drets de importació. Si 'l consum dels productes industrials es á 'l extranger, y en el país tenim la primera materia, vingan drets de exportació pera que las fàbricas extrangeras no trevallin lo que á casa cullim. Y anant d' aquesta manera, la Nació 's va aislant cada dia més, y, com la disminució en las relacions comercials porta també la disminució en las relacions intelectuals, ens anem quedant endarrerits en el camí sempre progressiu de la humanitat, veient com las demés nacions s' avansan tant, que aviat podem pèrderlas de vista; contribuïnt també molt al nostre atràs, el que, confiant en que 'l Estat ens vindrà á l' ajuda, quan ens trobem en situacions difícils, anem matant las pocas iniciatives individuals que 'ns restan, seguint la rutina, perque ¿qué 'n treurém de molestaros si sabem que sempre 'l Estat vindrà á nosfra ajuda?

No hi ha que donarli voltas: la majoria dels conflictes produïts per la competència entre industrials, encara que sigan de diferents països, provenen de la diferent forsa dels capitals, la introducció de la maquinaria y 'ls avensos que en ella 's fan, ens han portat á la gran indústria: la acumulació de forsas físiques requereix la acumulació de capitals. Es inútil revoltar-se contra las lleys naturals: el fabricant que no vulga ó no puga seguir la corrent ha de desaparéixer. Observis com en totes las crissis produïdes per la competència extrangera, s' han salvat en la Nació tots els que s' havían aprofitat dels invents moderns. Prova donchs, que 'l remey se pot trobar sense 'l auxili del Estat: eonsisteix en no endarrerir-se.

Per aixó he dit més amunt que no hi havia punt de comparació, entre 'l débil que veu atacada la seguretat personal, y 'l petit industrial que 's veu bloquejat. El primer no 's pot convertir en fort, á menos de sortir sempre acompanyat; el segon juntant son capitalet ab cinquanta ó sexanta companys més, se converteix en fort.

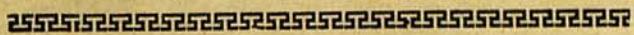
Lo que passa, es que entre 'ls associats hi ha desconfianssas; y porta molts mal de caps l' estudiar la nova manera com s' ha de trevallar: per lo que generalment se considera preferible demanar l' ajuda del govern pera que 's pugan mantenir en un estat d' atràs, moral, intelectual y material.

Mes rahó tindrian els obrers que demanesin al govern que 'ls hi assegurés un salari suficient á cubrir sas necessitats: y això segurament aquells industrials ho trobarán impossible.

Lo que s'ha de demanar al Estat, es que 'ns posi en un estat en que las iniciativas individuals pugan desenrrotllarse, y se 'n pugan manifestar cada dia de novas: que protegeixi tot lo que contribueixi á la cultura general: que fomenti l'avens, no la rutina; en fi, perque seria molt llarch si hagués de definir la missió del Estat, que dongui facilitats á la lliure associació. únic medi en l'estat actual de la ciència, de salvar els interessos dels petits industrials si 'ls mateixos grans capitalistas ens ho ensenyen, si per ser encara més forts, en determinades empresas, també s'asocian.

Mentre els invents fassin necesaria la acumulació de capitals pera la industria, no hi ha altre remey que la associació.

M. ROGER,

TRONA AVALL

Que 'no vols venir á missa
de vergonya que te 'n dóns
perqué avuy dirá 'l vicari
en la trona 'ls nostres noms?...

'Res hi fal' vinahi reyneta,
vina á missa sense por...
¡que t' envejin las fadrinas,
que 's daleixin los minyons!

'Prou se sap que per la brema
haig de ser lo teu espós!
Ja es molt vella la noticia,
¡de pensarhi 'm bat lo cor!

Au, pubilla, la més guapa
de la vila y dels entorns;
vina á missa, que 'l vicari
¡trona avall nos tira als dos!

Tant que 'm deyas amorosa
passejantnos per lo bosch
que 't trigava 'l sé á la brema;
qu'era lluny encare 'l jorn

en que al poble s' enteressen
de la nostra bella unió...
¡mira donchs si es á la vora,
quasi bé ja hi som á coll!

¡Potsé téms que las fadrinas
te conejan la emoció
y, gelosas, fins m' ull-prengan
perqué 'm robas lo meu cor?...

¡Potsé ho fas perqué no 't miren
ab enveja los minyons
y jo 'm pensi que guaytante
t' han de traure los colors?...

¡Cá!, si avuy soch sort y cego,
d' alegría estich com boig;
ni haig d' entendre veus gelosas
ni haig de veure esguards de foch.

Aixís, donchs, serà la missa
d' aquest dia la millor
per nosaltres, vida meva,
¡quin gosar los nostres cors!

Ja no haurém més de neulirnos
bo y parlant en confessió,
ni ab los ulls fernes mil senyas
temerosos poch á poch;

ni anirém de *amagatotis*
ja may més per los recóns
de vernedas y verdissas
com qui fa una mala acció.

Are, sens' baixar lo rostre
guaytarém de fit lo sol,
ab orgull, formant parella,
passarém prop de tothom.

Y si algú diu, de darrera:
—¡Com s' amoixan, pobrissóns,
are ray, no s' en amagan
com avans de sos amors!—

anirém á la masia
passejant poquet á poch,
ab las mans agafadetas
com si encare fossem noys...

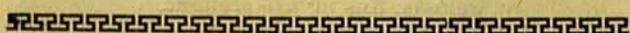
Y ditxosos alashoras
cridarém ben fort, molt fort:
—¡De las glorias de la terra
lo casarse es la millor!

Quan se topa una parella
com nosaltres... avant donchs;
res de penas, res d' angunias,
¡lo rector ho acaba tot!

Alsa, prenda encisadora,
reprimeixite la emoció,
¡vina, vina ben serena
cap á missa sense por!

¡Que 'ns envejin las fadrinas
y 's daleixin los minyóns
al sentir com lo vicari
trona avall nos tira als dos!

J. AYNÉ RABELL.

BOYRAS DEL CAP

...Y 'ls dos amichs sentats cara á cara en una de las taules del cafetí, ab lo got de cervesa al devant, y 'ls colzes sobre 'l mārmol, se miravan penosament com si reconcentressin en la mirada del altre los pensaments indeterminats que crehuavan sos cervells.

Lo cafetí estava poch menos que solitari; sòls dues ó tres taules estaven ocupadas per gent de mal viure, á las que feyan companyia las tres ó quatre artistas que lluhian sas habilitats en un petit escenari que hi havia en lo fons de la sala, cantant ab veu ayguardentosa aquells cants indolents, renimiscencia de la entrada dels alarbs en nostre patria. De tant en tant, acompañadas per un piano esbotzat que era tocàt per un vell grogenc d' anèmia y ullerós de perdre nits darrera de la lluya per la existència, agafavan las castanyolas, las feyan repiquetejar entre sos dits y ab los peus colpejavan las taules, movent un terratrémol de cent mil diables y aixecant una polsaguera que velava á la balladora, dantse l' contrast de que cosa tan material y ofensiva com la pols, idealisés á la artista, que semblava que 'ls núvols del cel haguessin baixat á embolcallarla pera endúrsela cap allá, que es ben justament lo que mereixian aquellas infelissas.

Després tot quedava en silenci; ella tornava al seu lloch d' abáns pausadament, lo piano enmudia, y las conversacions se continuavan á cau d' orella, sortint las paraulas entremescladas ab las glopadades de fum que ells y elles rebíen en la cara com si tal cosa.

Los dos amichs, sens dupte pera aproveitar aquells moments de silenci que tan se prestaven á la meditació, s' havían introduhit en lo cafetí, y en aquell moment se disposavan á continuar sa parla, interrompuda per las modulacions penosas d' un cant andalús.

—Es ben cert, digas lo que vulguis—digué lo que estava á la vora de la paret, empassantse una glopada de cervesa—es ben cert que 'l progrés es l' enemic acérrim del treballador. En vá es que se 'm digui que 'ls milers d'

arriers, hostalers, traficants de bestiá, constructors de cotxes y demés que quedaren en vaga quan lo ferro-carril extenen sas vías arréu, trobaren en lo mateix invent lo seu lloch, ja que á milers necessita los homes lo tren pera circular pels seus camíns; en vá es que se 'm digui que si bé nombrosas familias de copistas quedaren sense feyna y pá quan Guttemberg descobri la imprenta, nombrosas son las familias de caixistas que viuhen d' aqueix invent; tot es en vá, perquè aixó ja es passat, aixó ja es antich; fins are la màquina necessitava del home; d' avuy en endavant l' home pera res servirà, la màquina tendeix á emanciparse, y un colp ho hagi lograt ¿qué serà d' ell, qué serà del proletari, ahont trobarà lo pá pera mantenir als seus fillets y á sa muller?

Escolta, escolta,—seguí lo que parlava en retirant la copa y extenent los brassos sobre la taula, fins casi arribar á tocar ab las mans la cara del seu company,—escolta; l' altre jorn vaig tindre ocasió de meditarho; vaig contemplar y admirar lo complicat mecanisme d' una fàbrica de farinas y eu veritat de veritat que las llàgrimas eixiren violentament de mos ulls. Al véurela, vaig girar ma mirada en rera del temps y vaig veure enderrocats aquells molins que s' aixecavan en los turóns de las vilas ó en las fondarias dels boscos ahont l' aygua corría marge avall, hermosejant los contorns y alegrant lo paysatje; pedras sobre pedras sols ne quedavan d' aquells arxiús de poesia; en uns lo romanyí, la molsa en altres, los han colgat; lo vent passa sens dignarse saludar las runas de lo que fou: l' aygua segueix avall, avall, mormolant contra 'l despreci sofer...

Vaig veure los camíns tristes y solitaris, muts, silenciosos; las esquellas del matxos que en columna un darrera l' altre marxavan ab sa càrrega cap al molí, ja no repicarán mai més... y vaig veure en un recó del camp ó en lo fons de las cabanyas, grapats de moliners, d' arriers, d' hostalers ab sas respectivas familias, grogs, pansits, anémichs, morir un darrera l' altre, rosegantse los punys, destrossantse 'ls llabis de fam, de molta fam, de rabia de voler y no poguer trevallar...

—Es verdaderament hermos y ensembs horroros! Un sol home reb lo blat, y l' aboca á la màquina; ella sola s' encarrega de agafarlo, classificarlo ab sos cedassos, contar-lo ab sos cubilets, esmicolarlo entre sos engranatges, puclarlo al primer pis, d' aquest al segón, amunt, amunt sempre, aquí pulverisantlo, més enllà pulintlo, pera baixarlo després, allá ahont lo carregavan, convertit en farina, colocada dins

dels sachs, que reb un home pera entregarlos. La feyna de cents y cents feta en un minut per dos sols homens... y aixó encare ha de progressar molt, pero molt; donchs lo progrés no n' es pas estacionari, y el dia de demà, fins aquells dos homens se rosegaran los dits; l' industrial, lo fabricant al llevarse del llit, allargarà lo brás, tocará un ressort elèctrich y ab sols aixó, serán enjegadas las maquinarias de farinas, de teixits, de papers, de tot, de tot, absolutament de tot. ¿Ho enténs? Y llavoras, què serà del proletari què de sos fillets y de sas mullers, ahont trobará lo pá pera mantindreis?

L' amich que l' escoltava, s' incorporà, y ab veu grave, passada, convensut de lo que pensava, digué:—¿Que què serà del treballador? ¿Qué vols que 'n sigui? Quan lo progrés fassi que lo fabricant sols apretant un botó fas-si funcionar totas sas fàbricas, lo trevallador tindrà pá, puig al despertar en sa cabanya, en la portalada del palau, ó allá ahont se trobi, sols allargant la mà y apretant un altre botó lo pá serà d' ell.

—¿Vols dir? ¿Cóm? ¿Perqué?

—Perque 'l botó que apretará serà el botó de las revolucions.

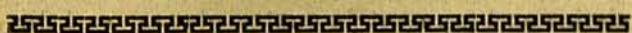
Lo de la vora de la paret esclafà la gran riatllada, y contestà acostantse al seu amich y passantli lo bras dret per sobre la espal·la:

—Abáns de tot s' ha d' inventar quelcom que perfeccioni las rassas—digué senyalant als assistents al cafetí — mentres no siga aixís, mentres la rassa sigui la mateixa, no serán possibles altras revolucions que aqueixas...

Y allargà lo brás després de tocarse l' orella y senyalà 'l escàndol, el terratrémol, el repiqueig aixordador y espantós que produïan sobre las fustas del escenari los talóns de la andalussa que en aquell moment ballava un sapateado acompañada pels crits, aplausos y olés d' aquella gent enervada pel vici y corrumpuda per las passións.

F. PUJULÀ VALLÈS.

Barcelona 27 Juny 1898.

RESPOSTA Á UNA CONSULTA

Al amich F. Pujolà y Vallès,

Sí, estimat amich; vaig á donar una resposta á la consulta que 'm fas en una carta, com a càstich per haver escrit l' article «Una nit

de serenatas». Pero abáns haig de fer constar que per mí no es aixó cap càstich, com tampoc es cap pecat l' haver escrit el citat article. ¿Per ventura, un hom no pot contar lo que ha vist, ó algún fet en que hi hagi pres part? Si aixís fos, no més se podrían escriure mentidas, y segóns jo tinch entés, la literatura y l' art no poden ser contraris á la veritat. ¿Es que hi ha veritats que no 's poden dir? Tal volta sigui aixís: pero si lo que deya 's trovés en aquest cas, ¿creus qu' ets tú 'l més indicat per dirmho? ¿Creus que pots tirar la primera pedra, ab la conciencia neta de no haver caygut en el pecat que criticas? Si ab la mateixa consulta que 'm fas te vens! ¡Pots ben be fer el puritá, si després vens á fer comparacions entre 'l matrimoni verdader, y 'l casament á carta de gracia com deyas, d' aquella bona dona sortint de casa d' un advocat!

La veritat es per aixó, que en mon article no hi havia res que no 's pogués dir, y jo 'm penso que si no hagués portat la firma de un Frare per més Diable que siga, no se t' hauríen ocorregut totes las consideracions que 'm dedicas. Pero alló de que un Frare hagués rebut un colp de puny á la espal·la te se va entrevassar; y si vols dir la veritat encare no ho compréns prou.

Te explicas que en B... rebés una bofetada; pero alló de que la N... preferís donar un colp de puny per no fer fressa, y que la espal·la del Fra. 'l rebés, no t' ho acabas d' empassar; y es la cosa més fàcil del mon. Tu creus que 'l Fra. havia de ser al devant de la N...; y no te s' ha acudit que las posicions que 'l home pot prendre son varias, y al donar un colp de puny el bras pot fer un moviment horitzontal ó vertical ó ab una altre direcció. Figúrat... pero val més que no 't figuris res, y deixant ja aquest preàmbul perque 's va fent massa llarg, aném grà: vull dir á respondre á la consulta.

Creurás sens dubte que respondent á la última pregunta que 'm fas, n' hi ha prou pera resoldre la cuestió: pero t' haig d' advertir que confóns els conceptes de una manera tal qu' es necessari posarlos en clar.

Dispensa amich Frederich si faig de *domine* y agafa la *palmeta*: tot aixó t' haurías pogut estalviar no fentme preguntas d' aquesta mena.

¿Què la dignitat d' en Pauet va quedar á salvo al rompre ab aquella derrota? No ho acabo d' entendre: perque en el meu concepte feya temps que no 'n tenia de dignitat: la perdé al juntarshi. Reflexiona un xich, si vols, en lo que 's necesita per ésser una persona digne, y 'm donarás la rahó; quedant aixís convensut

de que la cuestió me l' has presentada mala-
ment.

Si 'ns fixém are en l' altre extrém de la con-
sulta, haurás de convenir ab mí, qu' en Pauet,
al procedir contra sa muller demandant el di-
vorcei, malgrat trovarho tú la cosa més natural
del mon, feu una gran ximplexa: y dels resul-
tats no s' en pot pas queixar, perque tú sabs
molt bé que la ignorancia de la lley no escusa
al qu' obra en contra d' ella. La cuestió dels
aliments devia saberlo, y encare que no la sa-
pigués, tampoch va obrar bé, demandant el di-
vorcei: perque digam tú: ¿qué resol el divorci tal
com està establert aquí à Espanya? Res: no es
altre cosa que la separació legal: donchs si en
Pauet hagués tingut un xich de pésquis, en
lloch de fer gastos per engraxiar als curials,
hauria procedit bonament à la separació de fet
sens més consecuencias. Aixó ho dich com à
Frare, que com à Diable 'l consell seria un al-
tre: puig si en Pauet hagués sigut home de ge-
ni, no s' ho hauria pres ab tanta patxorra y
hauria fet alguna barbaritat: y creu que es
així com se fan las cosas, quan un hom no 's
pensa retirar del mon.

Resulta donchs que la situació d' en Pauet,
es conseqüència llògica de las ximplesas qu'
ha fet. No hi ha efecte sense causa: la llibertat
de decidir-se à obrar en bé ó en mal, porta 'l
premi ó 'l càstich. Y al home qu' en lloch de
continuar la gloriosa tradició de sa casa, se
destá en un moment de las propietats acumu-
ladas per varias generacions, per anar à una
capital à deixarse dominar pe 'ls vics, just es
que li resulti lo que á n' en Pauet.

Pren nota, amich Pujolá: y si 't presentan
una cuestió pera resoldre, no 't fixis solament
en l' estat actual: investiga 'ls precedents, que
lo que á primera vista sembla una injustícia,
pot ser la cosa més justa del mon. Així he re-
solt jo 'l teu cas: perquè sense 'ls antecedents,
en termes generals, es assumptu de vital tras-
cendencia del que val més no parlarne: sobre
tot quan tu circunscríus la cuestió á n' en
Pauet.

FRA. DIABLE.

En ma celda á 6 de Juliol de l' any 1899 de la Encarnació.

QUEIXA

Plora, plora ingrata nena,
renta ton cor ab lo plor.
qu' es poca la teva pena

per la pena de mon cor.

Ja 'n tindrás tota la vida
del que has fet remordiment,
que una vida desflorida
no se cura facilment.

La rosa flayranta y bella
que l' asseca la tardor,
tornará à brotar poncella
per després obrirse flor.

Tota estrella desdenyada
mor quan veu lo sol sortir,
mes, en 'sent à la vesprada
torna brillanta à lluir.

L' ona blanca y espumosa
que à la roca 's va à estrellar,
altre volta pressurosa
se balanceja pel mar.

Que 'l qu' es jo, nina estimada,
¿puch creure veuré à florir
la planta del cor secada
que tú un jorn feres morir?

Renaix la plana florida,
renaixen aucells y flors;
pero may, may en la vida,
veurás que renaixin cors.

PERE DE PALOL.

NOVAS LOCALS

En nostre número 5, corresponent al 20 de
Mars, anunciarem que, en vista de la bona
acollida que 'l públich havia donat à nostra
humil publicació, la redacció havia acordat
implantar importants reformas à LA SENYERA,
quinas anunciarem en lo número següent, con-
sistint en l' augment de quatre planas, es à dir,
que en lloch de vuyt que 'n tenia, à comptar
desde 'l número 7 constaria de dotze, sense que
aytal millora causés augment en lo preu de la
suscripció, ans bé essent de regalo à nostres
favoreixedors.

Molt nos plau haver complert fins avuy nos-
tra promesa, y seguiríam endavant si en nostre
camí, sempre progressiu, no 'ns deturessin

circunstancias agenes á nostres desitjos, com lo notable aument en lo preu del paper y altras, de manera que desde 'l proper número LA SENYERA tornarà á publicarse en la forma antiga de 8 planas, fins que normalisantse 'ls actuals aconteixements, causa principal que 'ns precisa á retirar las esmentadas reformas, poguém tornar á implantar aqueixas y altras que 'n teníam en progete.

Esperem, donchs, que nostres suscriptors, atenent á las causes que motivan nostra involuntaria determinació, continuarán dispensant la mateixa carinyosa acullida com han fet fins avuy á LA SENYERA, considerant per lo tant coronats tots los esforsos que venim fent pera no veurens obligats á fer lo que alguns altres periódichs que per las mateixas causas han hagut de suspendre temporalment la seva publicació.

En la nit del divendres de la setmana passada 'l coro d' aquesta vila, «Lo Progrés», obsequià ab una serenata á D.ª Visitació Ros, esposa de nostre amich D. Norbert Espinet, ab motiu d' esser la vigilia del seu Sant.

Cantáren *Vora 'l mar* (primera audició), lletra de nostre company de redacció En Francesch Marull y música del senyor Casanova, director del coro; *La Nit*, d' En Carreras y *La Aurora*, d' En Reventós.

Per disposició de l' Ajuntament s' ha rebaixat la forta pujada del carrer de Amatllers, que ha millorat ab això notablement. Are sols falta pera que siga completa la esmentada millora, que posats d' acort aquells vehins ab la Corporació Municipal procurin que desapareixi la elevació que té 'l terreno devant las fàxades dels edificis, construhintse las respectivas aceras.

Desde fa alguns días, se trevalla activament en la construcció del edifici destinat á escola de noyas.

Ab lo propòsit de passar aquí la temporada d' estiu, arribá diumenje nostre bon amich y compatrici en Joan Boix, ab sa apreciable familia.

Enviém á tots ells nostra més coral benvinguda, desitjántlos hi llarga estada entre nosaltres.

Durant la setmana passada visitáren aquesta vila los Sors. de la Junta del Tramvia del Baix Ampurdá.

Ab objecte de passar aquí la temporada de banys, se troba de nou entre nosaltres nostre amich y col-laborador en Frederich Pujolà que arrivá en companyia de sa apreciable familia.

Mossen Conrat Dalmau ha prèss posessió del carrech de vicari.

Han sigut ascendits á torrers majors, nostre compatrici D. Joan Tauler, qu' està de punt en la farola de Las Medas, y D. Ramon Sendra, que serveix en la farola del moll, de nostre port.

Lo nou impost de pessetas 0'45 per cada mil taps que s' exportin, ha impresionat fondament als comerciants, fabricants y obrers que viuen de la industria tapera y que comprenen que la última disposició del Gobern ha de portar indubtablement un trastorn á tota aquesta comarca.

En lo lloch corresponent d' aquest número publiquém las gestiòns que 's practican al objecte d' obtenir la necessaria rebaixa.

Lo dilluns á la tarde rebérem de nostre corresponsal de Barcelona lo següent telegrama: «Escuadra Cervera sortit de Santiago forsant lo bloqueix. Se senten alta mar espantós canoneig. Corre 'l rumor de que Sampson ha

destruit escuadra Cervera». Fou la primera nova que's rebé en aquesta vila de tan trista jornada, y havém de confessar que si bé la ficssarem al públich en nostra Redacció, nos resistiam á creure que fos certa.

Desgraciadament s'ha confirmat més tard tan terrible succès causant entre nostres convehins la més penosa impresió.

En la dotació de dita escuadra s'hi trobaven alguns fills de nostra vila, ignorant, com es natural en aquests moments, quina haurà sigut la seva sort.

Escrivim aquestas ratllas no acertant á expressar prou bé lo sentiment que experimentem per la desgracia que plora avuy Espanya entera.

Segons notícias, se tracta de crear á las vilas de Bagur y Calonge un puesto de la Guardia civil.

Registre civil

NAIXEMENTS

Noys.	2
Noyas.	1
Total.	3

DEFUNCIONS

Jaume Deulofeu Creixell, 55 anys.

Secció Comercial

Desde l' dia 26 de Juny lo moviment de nostre port ha sigut lo següent:

ENTRADAS

De Bilbao y escalas, vapor «Cabo Nao», de 997 tons. cap. Echevarría, ab efectes de transit.—De Bonne, vapor alemany «Próclida», de 1513 tons. cap. Meyer, ab mineral de transit.—De Javone, vapor anglés «Dora Forster», de 1615 tons. cap. Lohn B. Woolley, ab lastre.—De Barcelona, llaud «Pepito», de 33 tons. patró Ventura, ab efectes.—De Barcelona, llaud «Manuelito», de 22 tons. patró Gallart, ab efectes.

DESPACHADAS

Pera Algesiras y escalas, bergantí goleta «Príncipe», ab lastre.—Pera Cette y Marsella, vapor «Cabo Nao», ab taps de suro.—Pera Barcelona, llaud «Anita», ab efectes.—Pera Hamburgo, vapor alemany «Próclida», ab pacas premsadas de pelles de suro.—Pera Valencia,

llaud «Maria», ab efectes.—Pera Filadelfia, vapor «Dora Forster», ab pacas premsadas de pelles de suro.—Pera Vinaroz, llaud «2 Dolores», ab efectes.

TELEGRAMA EXPEDIT PER LA CAMBRA DE COMERS, DE PALAMOS.

Excm. Sr. Ministre de Hisenda.—Madrit.

1.er de Juliol.

Aquesta Cambra de Comers, fondament impresionada s'ha enterat ab sorpresa d' haverse imposat als taps de suro 0'45 petsetas per mil de drets d' exportació que es á lo que equival el 2'50 per cent *ad-valorem* acordat per el Gobern; aquest augment sobre los drets que se satisfan á las nacions ahont s'exportan, impossibilita tota classe de negoci resultant nula tota transacció; l' impost perjudica notablement la producció de classes de intima calitat, las cuales per raó d' aquest impost quedaran sense sortida, lo que obligará á suspender la fabricació deixant sense treball á numerosos operaris. Es impossible que l' Gobern tinga l' propósit d' arruinar aquesta industria; es donchs el camí que se segueix l' de la miseria per aquest país y tots, fabricants, comerciants y operaris, per nostre conducte acudeixen á V. E. implorant justicia, y justicia per aquesta industria, es que se deroguin aquets drets d' exportació.

**
Telegrama expedít per D. MARTI MONTANER.

Excm. Sr. Ministre de Hisenda.—Madrit.

Me adhereo en absolut al telegrama que acaba de dirigir á V. E. la Cambra de Comers y si aquets drets subsisteixen me veurer obligat á despèdir uns 600 operaris als cuales no podria donar treball.

Es donchs de urgenta necessitat que se deroguin los drets de 2'50 per cent *ad valorem* que se imposan de exportació als taps elaborats.

**
Lo dia 4 del corrent se reuní la Cambra de Comers, tractant dels següents assumptos:

Donar compte d' haverse adherit al telegrama expedít al Sr. Ministre, las poblacions de Sant Feliu de Guixols, Calonge y Palafrugell.

Se doná lectura á l' article adicional de la lley de Presupostos que fa referencia al nou impost de 2'50 per cent als taps que s' exportin.

S' acordá nombrar delegats que en nom y representació de la Cambra per una part y per altra dels exportadors y Comerciants, vaja á concorrer á una reunió que pel mateix si tindrà lloc lo dia 4 á Sant Feliu de Guixols.

Se feu un estudi detingut del assumpto manifestantse diferents criteris pera solucionar lo conflicte, predominant l' de rebaixar las tarifas de valoració, 6

bé 'l de variar lo tant per cent segóns las classes de taps.

Quedaren nombrats pera concorrer á la reunió de Sant Feliu de Guixols, los senyors Montaner, Trill y Ferrer.

Lo senyor Ferrer dirigí una extensa carta al senyor Ministre de Hisenda interessantse per la sort de la industria y demostrantli detalladament los perjudicis que á la mateixa ocasionará l' impost d' exportació en la forma que disposa la lley.

Sabém que 'l diputat per aquest districte senyor Villapadierna treballa ab molta activitat á Madrid pera solucionar satisfactoriament lo conflicte; sols donarem compte del seguent telegrama que dit senyor ha enviat y diu aixís:

«No necessita venir Comissió gestione jo mateix classificació taps efecte impost: crech! conseguirho.»

Lo dia 5 tingué lloch la reunió d' exportadors y comerciants dels diferents pobles á Sant Feliu de Guixols. Se prengueren los següents aeorts.

Demostrar al Gobern l' equivocació que significa lo posar la valoració de 18 pessetas com á base de tributació.

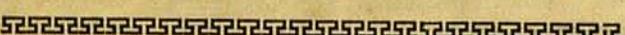
Proposar de contribuir prenent per base la mida dels taps establint en tal cas tres classificacions que serien de 15 línies per avall, de 15 á 20 y de 20 per amunt.

Pendre per base los 100 Kg. de pés.

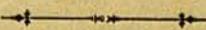
Tributar sobre factura.

Creació de 2 tarifas, prenent per base 'l pés d' acort ab lo Gobern.

Establir dues tarifas; màxima de 30 pessetas y mínima de 6 pessetas.

REGIONALS

La Junta directiva de *Lo Rat Penat*, de Valencia, ha acordat allargar lo temps d' admisió de composicions destinadas als Jochs Florals, fins lo dia 15 del present mes.

En lo plan de carreteras del Estat, en aquesta província, se 'n inclou una que surtint de la de Gerona á Las Planas y passant per Canet d' Adri acabi á Sant Miguel de Campmajor al trobar la de Olot á Banyolas per Mieres.

També se 'n ha inclós una altre que uneixi La Selva ab la de Rosas y Cadaqués.

LO NOU IMPOST

Vaja, senyors de Madrid,
aquesta vegada 'ls juro
que vostés s' han ben liuhit.
¿Qué 'ls ha fet lo tap de suro
per tractarlo ab tan despit?

Prou lo decret que 'ns aterra
l' han firmat ab la ma esquerra,
demostrant al mes babau
que ni son bons per la pau
ni serveixen per la guerra.

Bo y sabent que n' es son plan
ferho al revés, la noticia
aqní 'ns va sorprendre en gran.
Vostés sempre van obrant
sense contá ab la justicia.

¿Ahont s' es vist que 'l tap dolent
paguí lo mateix que 'l bo?
Ab aquest procediment,
deurá pagar igualment
la seda, que lo cotó.

¿No ho veuhen que fentho així
tenim la ruina completa?
qué sols se vendrá 'l trefi,
y 'ls puntuts y la topeta
s' arribarán á pudri?

Homes, per la mor de Deu,
un xiquet mes de equitat;
confessin que s' han errat
y no 'ls hi sàpiga gréu
de fe un be á la humanitat.

Ja ho compreném ab eccés
que, del modo que tot va,
necessitan molts dinés;
pero al menys si 'ns fan pagá
sigan un xich justiciés.

¿Com de taps cada miler
pot pagar dos rals de plata
al sortir per l' extranger?
Fentho aixís la industria 's mata
y aixó no ho deuen voler.

Pensin y meditin be
lo que, ab pobres mots, escrit
los deixo sobre eix papé
y fassin desde Madrid
quelcom de bo per l' obré.

VALENTI JULIVERT.

Obras

catalanas, publicadas per **L'**
AVENC, se venen á casa
d' en OCTAVI VIADER, de
Sant Feliu de Guixols.

Imprenta y Encuadernació DE OCTAVI VIADER

Gran assortit de llibres per el comers, Copiadors de Cartas y Telegramas.

Objectes pera escriptori de primera marca y bons preus.

Etiquetas pera mostras de taps: de cartulina blanca, á 1 pesseta 100; de cartulina alemana, á 1'50 pessetas 100; de tamanyo gran, á 3 pessetas 100; papé-tela, á 5 pessetas 100.

Capsas y sarróns pera mostras de taps, gran assortit.

DEMANAR MOSTRAS Y PREUS

FABRICA DE GORRAS Y CORBATAS DE **Pere Berta**

Carrer MAJOR, 32.—PALAMÓS.

Estém acabant de confeccionar un variat y complert assortit en gorras d' estiu de la més alta novetat.

CINTURÓNS per senyoreta, de gust últim y confecció esmerada.

CAMISAS, CORBATAS, COLLS y PUNYS de fil, etc.

Novetat, Varietat, Baratura.

LLIBRERIA Y CENTRE DE SUSCRIPCIONS

DE

Salvador Plaja Villena Palamós.

Se serveixen tota mena d' obres á la bestreta y á plassos.

Representant á Palamós de la societat de Informes comercials y cobros atrassats, comisións, consignacions y representacions dels senyors

SATORRES y MADRENAS,
de BARCELONA.

J. BURELL & C^{ia} CONSTRUCTORS

Vila y Vilá, 117.—BARCELONA

Especialitat en Yachts,

Llanxas de vapor, Remolcadors, Canúas, Canots, Llanxas de Salvament, etc.

TALLER DE VELAMEN

Unid á Catalunya y á Espanya pera Yachts, tendas pera 'l camp, bany, cassera, etc.

Lonas inglesas y del pais

Direcció telegràfica, «YACHTS», BARCELONA

Casa constructora del bot de salvament de Sant Feliu de Guixols.

YACHTS fets per J. Burell: **Nitetis, Atlant II, Atlant I, Niobe, Conqueridor I, Conqueridor II**, del Real Yacht Club de Barcelona.

NIODE, constructor Burell, 3 primers premis.

Els Quatre Gats

Carrer de Montesión

Barcelona.

Local artístich. Café y begudas d' inmillorable calitat.

La visita á ELS QUATRE GATS es indispensable á tot bon "touriste,"

Excelent cuyna catalana.

Imprenta i Llibreria de L' AVENÇ
DE
Massó, Casas & Elias

Ronda de l' Universitat, 4.—BARCELONA

Cançons catalanes, harmonisades per
Enrich Morera.

Sant Ramón, Plany, El comte Arnau, El Rossinyol, Montanyes de Canigó, Els Segados, etc.

Una, dos rals.

VENDA

Se ven una casa de molt bonas condicions, situada á la Plassa de Sant Pere, d' aquesta vila.

Informará D. JOAQUIM PUIGMACIÀ, farmacéutich.—**PALAMÓS.**

ENCUADERNACIÓNS

Se fan de molt artísticas y económicas.—Especialitat en la encuadernació HOLANDESA-ESPAÑOLA.—Se compran llibres usats.

Octavi Viader

Rambla de A. Vidal.—S. FELIU DE GUIXOLS

ASTRERIA

LAS DOS AMÉRICAS

DE

JOAQUIM DAURA

13, UNIÓ, 13.—BARCELONA

Temporada d' ESTIU

Novetats del país y extrangeras.

Gran y variat assortit en

Géneros de color

Lanillas.

Cheviots.

Estams.

Meltons.

Géneros negres y blaus

Jergas.

Vicuñas.

Estams.

Armoures.

Gran assortit ab **PIQUES** per armillas y **ALPACAS** negras y de colers.

Actualment 's trova visitant 'ls pobles de **Palamós, Sant Feliu de Guixols** y **Palafrugell**.

MEDICAMENTS ACREDITATS

Recomenats per la Ciencia Médica

Xarop de Hipofosfits GIMBERNAT

El meller de 'ls tònichs reconstituyents coneigits, obre l' apetit, cura la *anèmia clorosis* (color: pálits), enfermetats medulars, *histerisme, insomni*: de efectes sorprendents en las convalescències frasch **10** rals.

Xarop de Fosfat de Cals Gelatinós GIMBERNAT

De gust agradable com l' horchata, util per afavorir lo desarollo oseo y en la curació del rauquitisme y escrofulisme, recomenable en los **embarasos y lactancia**: frasch **6** rals.

Vi de Nou de kola GIMBERNAT

Poderós aliment d' estalbi, regulador del cor, estimulant de las funcions digestivas y despertador de tot organisme empobrit: preu **8** rals.

Vi Iodo Tánich fosfatat

De millors resultats que l' **oli de fetje de bacallá** en la tisis, escrofulisme, debilitat general y menstruacions penosas: preu **8** rals.

Licor dinamogénich GIMBERNAT

A base de Morruol (principi actiu del oli de bacallá nogal y lacte fosfat de cals: frasch **12** rals.

Pastillas GIMBERNAT Cloro-boro-sódicas á la Cocaína

Contra las enfermetats de la boca, y laringe. Conservan la veu y evitan la fatiga: preu **8** rals.

Venta al por mayor. Farmacia del autor, Conde del Asalto, 14, Barcelona

DETALL EN TOTAS LAS FARMACIAS

PALAMÓS, D. JOAN VILAR, FARMACEUTICH.

La Senyera

Setmanari català

Redacció y administració,

Carrer MAJOR, 27.—PALAMÓS

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Palamós, tres mesos.	1,50 pessetas
Fora, » » .	2'00 »
Estranger y Ultramar, 1 any	12'00 »
Número solt.	0'15 »

Anuncis y comunicats, á preus convinguts.

No 's tornarán 'ls originals.

Pasteria inglesa

D' EN

Alfons Vilarasau

Carrer de PELAYO, 6, bis.

BARCELONA

Especialitat en **lunchs**.

Se recomena á tots los estudiants. Als que sian fills de PALAMÓS y ensenyin LA SENYERA, gran rebaixa de preus. Un *bard*, 0'10 pessetas.

Establiment de

Fèlix Pla Garriga

Antiga casa d' en PLÁCIDO

Carrer MAJOR, N.º 32 y 33.—Palamós

En aquesta acreditada botiga trobarán sempre tot lo relatiu á CONFITERIA, COMESTIBLES, DROGAS, BATERIA DE CUYNNA, LÓSA, CRISTALL, PARAYGUAS, OBJECTES D' ESCRIPTORI y altres més **Seccions** ja coneigudas del públic.

S' ha rebut un complert y elegant assortit de **sombrillas** de tots tamanys y classes, **vanos japonesos** y d' altres classes, inclús de dol.

A pesar de la molta puja dels cambis, com ningú ignora, sols he posat un petit augment al preu d' alguns objectes.

Preu fícs.

Estampa d' en Octavi Viader.—Sant Feliu de Guixols.